

Stichting Stedenband Groningen-Moermansk

Bezoekadres: Harm Buitenplein 1, 9723 ZR Groningen

Op kantoor: donderdag 9.00 – 13.00 uur; verder op afspraak

T: 050 – 367 6168, 06 – 5275 9651

I: www.groningenmoermansk.nl E: stedenband.moermansk@groningen.nl

IBAN: NL 29 INGB 0002 8399 49 KvK: 41011866

Mission statement

De stedenband tussen Groningen en Moermansk houdt al meer dan dertig jaar stand – je zou bijna zeggen: tegen alle verwachtingen in. Internationalisering heeft in die dertig jaar een andere vorm gekregen, en aan stedenbanden kleeft een hardnekkig jaren-negentig-imago. Dat imago impliceert dat stedenbanden niet met hun tijd zouden meegaan en liever in de jaren tachtig en negentig blijven hangen, toen de Muur nog maar net gevallen was en heel Europa op de drempel van een nieuwe tijd stond. In die tijd was de stedenband Groningen-Moermansk zeer bij de tijd en er volgden vele uitwisselingen tussen beide steden voor projecten op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg (in de breedste zin van het woord), sport en handel.

Sindsdien is er veel veranderd. Niet alleen op het gebied van internationalisering, maar zeker ook in de relatie tussen Rusland en Nederland. Waar er onder Gorbatsjov nog sprake was van hoop en onder Jeltsin van verwondering, is de relatie onder Poetin in rap tempo bekoeld. Vooral sinds de annexatie van de Krim door Rusland – wat er daarna gebeurde, is bij iedereen bekend, met de gebeurtenissen in februari 2022 als een absoluut dieptepunt.

De spanningen op landelijk niveau hebben ook hun weerslag op lagere niveaus. Het beeld dat de gewone Nederlander van Rusland heeft, is sterk vervormd door acties van het Kremlin: hackers, novitsjok, terugtrekking uit het overleg over de MH17, beschuldigingen van provocatie, recente gebeurtenissen in Oekraïne. Echter, dat het Kremlin tot deze acties besluit en ze ook daadwerkelijk uitvoert, wil nog niet zeggen dat het voltallige Russische volk ze steunt. Sterker nog, zoals in de Ruslandbrief van de Tweede Kamer van 22 december 2019 staat: 'Het is belangrijk om te beseffen dat de Russische samenleving dynamischer en pluriformer is dan in Nederland vaak wordt gedacht.' In Nederland – en dus ook in Groningen – is zo langzamerhand het beeld ontstaan dat heel Rusland achter Poetin staat. Er is echter wel degelijk kritiek op het beleid, maar het zal niet zo expliciet worden geuit als wij hier in Nederland gewend zijn. Daardoor *lijkt* het alsof Poetin veel aanhangers heeft. En dat schijngegeven wordt door het Kremlin weer uitgebuit.

Het kabinet is zich hiervan bewust en heeft zich in zijn Ruslandbrief sterk uitgesproken voor people-to-peoplecontacten. Immers, 'Het is belangrijk op verschillende manieren bij te dragen aan de maatschappelijke verbinding met Rusland, bijvoorbeeld op het gebied van cultuur, wetenschap en wederzijds begrip, ook over de gedeelde geschiedenis. De komende jaren zal het kabinet doorgaan met het slaan van bruggen naar die delen van de Russische samenleving die daarvoor openstaan.'

In meer dan dertig jaar heeft de Stedenband Groningen-Moermansk heel wat bruggen geslagen tussen Rusland en Nederland. Dat wordt gezien door het kabinet: 'Ook stedenbanden zijn een voorbeeld van maatschappelijke verbinding met Rusland. Zo onderhoudt de gemeente Rotterdam banden met zusterstad Sint-Petersburg en Groningen met de stad Moermansk.'

Hoe meer de relatie tussen Nederland en Rusland verslechterde, hoe meer de Stedenband Groningen-Moermansk zich ervan bewust werd dat een heel groot deel van de Russische bevolking uit beeld dreigde te raken. In Rusland zelf, maar zeker uit het zicht van Nederland en Europa. Dat onzichtbare deel wordt alleen zichtbaar als je ze werkelijk opzoekt, met een open en nieuwsgierige blik en met respect voor elkaars achtergrond. Dat weet de Stedenband als geen ander.

Dit past ook naadloos in het internationaliseringsbeleid van de gemeente Groningen. In de Herijking internationaliseringsbeleid 2017-2020 staat immers: 'De meeste steden

presenteren zich met economische kracht, technologie als driver (...). Groningen kiest in contrast daarmee voor de eigenwijze, menselijke maat (...).’ De Stedenband Groningen-Moermansk zou het Groningse deel niet waardig zijn als we niet net zo eigenzinnig zijn. En dat zijn we zeker. Want hoe meer de wederzijdse beeldvorming tussen Nederland en Rusland – dus van Russen over Nederlanders en van Nederlanders over Russen – mank dreigt te lopen, hoe meer dat juist ons als Stedenband inspireert om ook die andere Russen, die onzichtbare Moermanskers te leren kennen. En andersom: de Moermanskers kennis te laten maken met die andere Nederlanders, de – in Rusland – onzichtbare Groningers. Dat de generaties na ons hierin een prominente plaats verdienen, behoeft geen verder betoog.

Die wederzijdse kennismaking is van groot belang. Dat ziet ook de Tweede Kamer in haar Ruslandbrief: ‘De kennis in Nederland over Rusland, de Russische bevolking en de Russische taal is de afgelopen jaren afgenomen.’ Het zal niet verbazen dat de Stedenband dit al jaren ziet gebeuren en dat we al jaren ons steentje proberen bij te dragen aan een ander beeld van Rusland. De gebeurtenissen van de afgelopen jaren hebben dit alleen maar versterkt, en wij willen daarom de komende jaren extra inzetten op het bijstellen van de wederzijdse beeldvorming. Niet alleen in onze bestaande uitwisselingen tussen scholen en kindziekenhuizen, we zoeken ook nieuwe uitwisselingen die hieraan bij kunnen dragen. Denk bijvoorbeeld aan uitwisselingsprojecten tussen leerlingen/studenten uit beide steden op het gebied van milieukunde, aan een internationaal poëzieproject, aan projecten om kinderen in beide steden meer aan het lezen te krijgen en ze zo kennis te laten maken met andere werelden. De mogelijkheden zijn eindeloos, wat ons betreft.

Conclusie

De rol van bruggenbouwer past bij uitstek bij de Stedenband. De lange traditie van meer dan dertig jaar is daar al genoeg bewijs van. Ook het eigenzinnige van de stad Groningen is duidelijk zichtbaar: waar anderen de banden met Rusland verbreken, weigert de Stedenband daarin mee te gaan en blijven we ons best doen Groningers kennis te laten maken met de andere kant, het onbekende Rusland. Wij zijn ervan overtuigd dat de menselijke maat, de people-to-peoplecontacten uiteindelijk tot ontspanning en wederzijds respect en begrip zal leiden.